

logu Glavnega Odbora UJU glede izpremembe pravil. Društva naj se v tem pogledu ne prenačijo s sklepi, ker so nekatera društva zahtevala podaljšanje termina, da se prei v listu obravnavajo in objasnijo posamezna vprašanja.

Uredništvo.

— **Obvestilo.** Načelnik za osnovno šolstvo v ministristvu prosvete je odredil, da naj se učitelji obračajo za vsa potrebna pojasnila le na Izvršni Odbor UJU v Beogradu in do nikogar drugega. Ministristvo je volino sprejemati razne zahteve le od Izvršnega Odbora UJU in le niemu dati pojasnila in odloke. Pozivamo zato članstvo našega poverljenišva, da se točno drži predpisa in se obrača v raznih osebnih zadevah na naše poverljenišvo, ki dopisuje z Izvršnim Odborom v Beogradu. — (Po »Narodni Prosveti«)

— **Upokojitev sreskega šolskega nadzornika tov. M. Matka** je vzbudila mnogo ogorčenja v nadzorniških in učiteljskih krogih in to upravičeno, ker tov. Matko še nima polnih službenih let in je s to upokojitvijo prikraštan na prejemkih. Zadnja »Narodna Prosveta« poroča, da se dosedaj ni izvršila še nobena upokojitev brez lastne prošnje prizadetega. Naj registrira »Narodna Prosveta« ta slučaj, ki je v nasprotju s poročilom, ki ga je dobila iz ministristva prosvete. Očitno pa taki slučaj niso v skladu z zakonitim postopkom, imajo pa poleg rušenju vere v avtoriteto pravnega postopka tudi to slabo stran, da bo na ta način učna uprava sama »pravila nadzorniško službo ob uled in bo težko dobila do brega učitelja, ki bo še reflektiral na nadzorniško službo. **Nadzorniški pavšal je poleg tega tako majhen, da so okrajni nadzorniki tudi gmotno oškodovani radi svojega položaja in le iz žrtve za nie, če še vztrajajo na svojih mestih.** Če se bo delalo iz tega vprašanja še partijsko vprašanje, bo s tem največ oškodovano šolstvo samo. Ni pa samo na učni upravi ležeče, da se ne bodo dogajali taki slučaj, temveč tudi na učitelstvu, ker praviloma bi moral vsak pravi stanovski tovariš odločno odkloniti vsako ponudbo, s katero bi se ga hotelo izrabiti partizansko proti svojemu kolegu in pravičnemu postopku. In to je tudi naloga nove smeri.

— **Ideja stanovskega edinstva** je na pohodu in ne ustavijo je vsi napori njenih nasprotnikov. S svojo idejno revščino ne bodo zakrili svojih razdiralnih in tajnih namenov. Učiteljski poklic je tako idealen poklic, da je nemogoče, da ne bi imeli vsi, ki mu pripadajo tudi skupne idejne težnje, skupne vzgojne vzore, dovolj velike, dovolj močne da nas družijo in navdušijo za skupno delo v skupni organizaciji. Ako ne bi zadostovala zavest, da imamo vsem očitno in jasne skupne socialne, pravne in duhovne interese, že sama zavest našega visokega vzgojnega zvanja bi zadostovala, da premaga vse ovire stanovskemu edinstvu, ki mora naiti svoj izraz in utelešenje v skupni organizaciji. Ako bi uspeli nakane nasprotnikov, bil bi to samo dokaz naše politične nezrelosti in duhovne nesvobode.

— **Za čistost ideje stanovskega edinstva.** Velika, plodna misel ni sad kombiacij in špekulativnega razuma, ampak se porodi trenutno v hrepeneči duši iskalca. Ljubezen in resnica sta ji nezavestno kumovali. Pa prihajajo ljudje, to uklepajo v formule, ji dajo svoj okvir in proglašajo potem tega kot bistvo in vsebino, krošnjarijo z njo, jo prodajajo na vatlje in odrejene mere, in se predstavljajo kot edina koncesijonirana obrt za trgovanje z njo. Tako se je pri nas godilo še z vsako lepo idejo, ne v zadnji vrsti z nacionalno. Tovariši! Lepa misel stanovskega edinstva učiteljstva, brezpogonnega, iskrenega edinstva, ta misel se je porodila kot osvobodilna misel v času naše stanovske onemoglosti proti navali političnih sil na naše šolstvo. Ne dajmo da zvedeni, da il vzamejo notranji žar, izdajajo mozeg in pustijo prazno formo, varujmo se kukavične zalege v njej, razkrinkajmo one, ki bi skušali lepo misel utesniti, prikrojiti po svoje, delati zopet razliko med tovariši in tovariši, ki bi nas hoteli ločiti v pravične in garjave, v vredne in nevredne. To so lažnjivi proroki, ki najraje nastopajo kot čuvarji države. **Ideja stanovskega edinstva mora dokazati svojo notranjo silo in borbennost baš s tem, da navduši in združi preko vseh umetnih in resničnih ovir, preko razlik v mišljenju, preko ukoronjenih predsodkov, preko celega pragozda tradicij vse stanovske člane v en živ, oduševljen organizem kot nositelja**

naših skupnih teženi in idealov — (Iz daljšega članka obmejnega tovariša).

— **Bojno napoved stanovskemu edinstvu** bi lahko nazval novo politično »Deklaracijo«, ki tajno kroži med učiteljstvom in hoče vse učitelje v državi deliti v dva tabora: na eni strani napredni in svobodomiselni, ki so kot taki tudi dobri patrioti, na drugi konservativni, antisvobodomiselni, ki so seve kot taki proti državi in državnemu edinstvu. To je seve v duhu narodnega edinstva, ako se umetno po predpotopnih ideologijah seje spor v naših vrstah. Ne gospodje, Vi naše nacionalne misli ne pojmujeate. Pregloboka je za Vas, ki živite z vsem svojim duševnim bistvom v predvojni dobi in v ideologijah 19. stoletja.

— **Prava ljubezen do UJU.** V nedeljski izdaji največjega slovenskega dnevnika čitamo zopet dopis učiteljskega dopisnika tega lista, ki skuša potom političnega lista netiti medsebojno mržnjo in nasprotstva v naši organizaciji. Vprašamo samo, ali je res prava »iskrena« ljubezen do UJU to, če se izrablja politično konjunkturo in se neti na podlagi nje medsebojna mržnja v stanu? **Mi vsi obsojamo premeščanja, ki jih izvršuje prosvetni minister g. St. Radić, kakor bomo morali taka premeščanja obsolati vselej in ob vsaki politični konjunkturi, kadar bomo res tvorili pravo stanovsko in strokovno organizacijo. Ne bomo pa odpomogli in odpravili takih slučajev, če bomo izrabljali take slučaje v strankarske svrhe in po političnih tistih izrabljali sami taka premeščanja v korist drugih političnih strank in v našo — škodo.** To je zelo kratkovidna ljubezen do organizacije in bo več v škodo kakor v korist našemu stanu, zato naj bodo netilci in inspiratorji takih člankov prepričani, da jih bo učiteljstvo samo obsodilo.

— **Celo premeščanja na Hrvatskem izrablja nedeljski dopisnik »Jutra« proti Deklaraciji.** Vsem pristašem Deklaracije hoče naprtiti dopisnik »Jutra« premeščanja, ki jih izvaja prosvetni minister g. St. Radić v južnem delu države. Ta namigavanja in izrabljanja na moramo odločno odkloniti, ker vsi obsojamo premeščanja, ki niso v skladu z zakonom in učiteljskimi pravicami, ki jih imamo po zakonu in zakonitih odredbah. Zato odobravamo tudi korake, ki jih bo Glavni odbor UJU storil pri ministru proti premeščanju in je tudi oni g. tovariš, ki v »Jutru« podpira to akcijo lahko prepričan, da bo sleherni Deklaraci stat vedno na braniku proti vsekakim krivicam, ki bodo storjene našemu stanu, na najsi pridejo od prosvetnega ministra g. Radića ali drugega. To bo tem lažje, kadar bo imel zavest, da stoji sklenjena organizacija in vsi tovariši za njim takrat, ko se mu kriviča pripeti ter se ne bo presojalo kateri politični stranki pripada, kadar ga bo treba braniti in bodo mnogi morali nastopiti magari proti lastni stranki če bo povzročala krivice.

— **Kdo boli ljubi UJU:** oni, ki iz strankarskih ozirov vlačijo niene zadeve in jo izrablja v strankarsko korist v političnih listih, ali oni ki skuša dvigniti in utrditi stanovsko zavest niene članstva in ji s tem pridobiti notranjo moč, da bo najprej med lastnim članstvom skušato odpraviti napake, ki so vzrok in dajejo povod za persekucije nad našim stanom.

— **Ali je res tako nevarno oddvojeno mišljenje in izključitev majorizacije manjšine? To je največji »šlager« proti Deklaraciji.** Če si pa pogledamo zadevo pobližje, vidimo, da so srbski tovariši bili svobodoljubni od naših svobodomiselnih tovarišev, ki so si vse »svobodomiselstvo in naprednost« vzeli je za-se v zakup. Srbski tovariši so namreč že davno dovolili oddvojeno mišljenje in niso pripustili majorizacije manjšine ter niso kratkoma udušili nasprotnega mnenja. To se je jasno razvidelo na skupščini v Subotici, kjer so dopustili tudi razpravljati o oddvojenem mišljenju manjšine, ki so ga podali tov. Stanković, Simić, Djordjević in Mladenović ter je niso pustili majorizirati v Glavnem odboru. Celo natisnili so to oddvojeno mišljenje manjšine v »Izveštaju«. Pri nas pa ravno oni, ki hočejo veljati za najbolj napredne, s tem sredstvom najbolj agitirajo proti Deklaraciji. Oddvojeno mišljenje torej Srbi že davno poznajo, pri nas se ga pa tako zelo bojimo, ker bi z majorizacijo ne mogli več absolutno zatreti vsakega mnenja in dha manjšine. Če Srbi niso ničesar izgubili z večjo svobodo napram nasprotnemu mnenju, se menda tudi nam ni treba tega bati. Saj vendar nismo duhovno tako šibki, da bi ne mogli s stvarnimi ar-

gumenti ovreči nasprotnega mnenja in dokazati pravilnost svojega naziranja.

— **Vse tovariše, ki so proti Deklaraciji pozivamo,** da iznesejo svoje argumente in načelna stališča, ki govore s stanovskega vidika proti deklaracijski smeri. Dosedaj se je prijavil le tov. **Radoslav Knaflič,** da bo poslal in pričel pričevati serijo člankov s svojimi pomisleki in argumenti.

— **»Politično eksponirane osebe** da ne smejo biti na vodilnih mestih«, to nekatero silno moti v Deklaraciji. Naj le dobro berejo in bodo videli, da ni to načelna zahteva Deklaracije, temveč je jasno pisano »iz taktičnih ozirov« je to skoro potrebno in v interesu organizacije.

— **»Organizacija se ne sme sedaj več vmešavati v nameščanja«,** tako mislijo sedaj nekateri. Tudi to ni res, temveč nam je le praksa pokazala, da je bilo za organizacijo slabo, če so njeni funkcionarji sodelovali pri nameščanjih, ker so člani potem bili vznepoljeni nad organizacijo, če niso dobili službe. **Ostane pa v kljub temu dolžnost organizacije, da se poteza za pravično postopanje pri nameščanjih in nremeščanjih in da pridejo učiteljski zastopniki v vse te komisije.**

— **Jabolko razdora — politično strankarska deklaracija jezulla.** Ni potreba vpraševati od kje je bila med učiteljska društva vržena nova deklaracija, ki je pa popolnoma politična in strankarska. Jasno je namreč, da hočejo s tem omajati našo Deklaracijo, ki jo je z dvema izjemoma (predsednikoma) enodušno odobral širji sosvet in ki je oficialno od poverljenišva dana društvu v razpravo ter bo prišla pred pokrajinsko skupščino. Vprašanje je, ako si bodo dopustili predsednik in zastopniki, ki so bili navzoči na seji širjega sosveta, od zunaj servirati in vsiljevati mišljenje ter si rušiti disciplino. Deklaracija s sedmimi točkami je učiteljstvu podtaknjena in pozivamo naše članstvo, da jo brezpogono zavrne in protestira proti duševnemu vsiljevanju. Namen je prozoren: **razdvojiti nas in s tem spraviti od prave stanovske poti in od samostojnega mišljenja v stanovskih vprašanjih.** Povejte onim, ki jih bodo najeli, da vam to deklaracijo servirajo, da imate svojo oficialno stanovsko Deklaracijo, ki je bila pravilno predložena 3 dni pred sejo širjega sosveta ožjemu sosvetu in zavrnite vsiljeno neučiteljsko deklaracijo!

— **Z izigravanjem spominov na stare naše bedne čase.** Z izigravanjem nacionalnega mišljenja hočejo preplašiti omahljive in nesamostojne pred dosledno izvedbo ideje stanovskega edinstva. Ali nas imate res za take kratkovidne in naivneže, izrabljajo dejstvo, da v naši Deklaraciji ni posebe povdarena državna šola in državno edinstvo. No, to se prav lahko popravi na ljubo onim, ki mislijo, da brez podčrtavanja našega patriotizma ne gre, da je treba stvari, ki se posebej umejo, vedno zopet povdarjati. Oh saj leži na dlanj zakaj! To naj bi bilo tisto sporno jabolko, ki naj bi nas razdvojilo. Baš visoko ne cenijo naše razsodnosti in duševne samostojnosti. Jaz za svojo osebo verujem, da ga ni slovenskega učitelja, ki ne bi hotel in ljubil te države in ne bi bil zvest državljan. Komur pa to v stanovski organizaciji ne zadostuje, ta bi svoje zmožnosti bolje uporabil v kakih drugih, n. pr. policijski službi kot v našem poklicu. Moje globoko prepričanje je: kdor seje spor v naših vrstah, kdor nasprotuje zblizanju stanovskih tovarišev, ki so danes iz katerihkoli razlogov še ločeni, ta dela naravnost proti duhu narodnega edinstva, ki ne obstoja v mrtvi dogmatski formuli, ampak ki bo svojo konstruktivno moč pokazalo kot živa duhovna sila, spajajoča vse one, ki hočejo služiti domovini ne le z besedami, ampak z dejanji. — (Iz pisma starejšega tovariša).

— **Proglas ali deklaracija.** Najumestnejše so ravnala ona učiteljska društva, ki so v ti zadevi izvolila poročevalce oziroma odseke, ki ga bodo pročeli ter so glasovanje preložila na prihodnje zborovanje. V proglasu je namreč toliko obširnosti jezikovega zloga, da mnogi tovariši in tovarišice, ki se za zadevo zanimajo vzročijo mnogih službenih, družinskih, gospodarskih in drugih poslov ter razmer proglasa še niso mogli dobro proučiti. One mnogobrojne, kojim je proglas neka preziranost in ravnodušnost, pa je treba vzbuditi k razmišljanju in sodelovanju, kar se doseže le potom poročevalcev in stvarnih debat, ki so dobra šola za mlado in staro. — Odzivajoč se prijaznemu pozivu uredništva v 7. številki »Učit. Tov.« javljam,

da bodem pričel v prihodnji številki razpravljati proglas ne samo iz državnega in narodovega, temveč tudi iz stanovskega, šolskega, zgodovinskega in pravnega stališča. Učiteljska društva, ki bodo zborovala dne 6. sušca in še niso določila poročevalcev, naj le obravnavajo proglas, naj določijo poročevalce za in proti, a s sklepanjem naj počakajo, da izzovejo sodelovanje vseh ali vsaj mnogih svojih članov, le tako bode zadeva počasni dozorela. Nagla sodba slepa sodba! Naglica ni nikdar dobra, ona največkrat škoduje! Več oči več vidi in vsi vedo vse! Proglas je sedaj šele v stanju setve, dajmo mu rasti v zmernem časovnem koraku, da dozori pod vplivom solnca in dežja do žetve, ki nam naj donese v našo korist in čast kleno žrno. Nagla rast rodi puhel plod. — **Radoslav Knaflič, upokojen šolski upravitelj**

— **Za oblastnega vrtnarskega nadzornika** pri velikem županu ljubljanske oblasti je imenovan tov. **Josip Strekelj,** učitelj v Ljubliani. Priznanemu strokovnjaku čestitamo prav iz srca.

— **Mladinski list »Zvonček«**, (6. številka) prinaša sledečo vsebino: Ganglovo pesnitev »Celje«, nadaljevanje, povesti »Kocljeva osveta«, izpod peresa priljubljene mladinskega pesnika Vandota, Rojčevo pesmico »Zima se poslavlja«, Tudi stric Pavle nadaljuje svoj spis »Izprehodi po Beogradu«. Dalje vsebuje ta številka še Čebularjevo šaljivo pesem s podobo »O dustu« in »Mrazek in veter« ter še eno Rojčevo »Dolenjski Jerici v spomin«. Moder-Utva je opisala v tej številki »Potovanje princese Miris«. Številko zaključuje oddelek »Pouk in zabava« ter Kotiček gospoda Doropoliskega. Kakor vsaka tako je tudi ta številka polna mišne in privlačne vsebine in je mladim ne moremo dovelj priporočati.

Tvrđka F. Meršoj nasl., zaloga ženskih ročnih del se nahaja sedaj Wolfova ulica 5. — Glej inserat.

— **Nova priručna karta kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca** sa novom administrativnom podielom na oblasti. Obradio prof. Antun Jiroušek. Mjerilo 1:1.000.000. — Din 32. — Izdao Bibliografski zavod d. d. nakladna knjižara, Zagreb (Gundulićeva ulica 29)

Praktična strana ove karte leži u tome, što su oblasti prikazane prema današnjem faktičnom stanju, a da pregled bude bolji, svaka oblast je drugom bojom pokrivena. Veoma je važno za svaki ured, da se uz glavno oblasno ili županijsko mjesto na karti nalaze kotarska ili sreska mjesta, a zatim sva općinska mjesta u toj oblasti. U tome i leži prednost ove karte nad svim dosada izašlim. Mjesta su provjerena prema novim statističkim podacima i pružaju u tom svaku sigurnost. Ista karta postoji i u njemačkom jeziku.

— **Razpis stalnih učnih mest v mariborski oblasti.** Na osnovnih šolah v mariborski oblasti so se razpisale stalne službe. Prošnje je treba vložiti pri pristojnem šolskem upravitelju do 31. marca 1926. Natančnejši razpis učnih mest je v »Uradnem listu«

Upokojitve, napredovanja in imenovanja.

— **Imenovan** je v Kranjski gorji za stalnega šolskega upravitelja **Anton Knap.**

— **Upokojitve.** Upokojeni so po čl. 141. čin. zak. **Ivanka Lampe,** strokovna učiteljica na Jesenicah; **Marija Gajšek-Tramšek,** učiteljica ženskih ročnih del na Dobovi; **Marija Žel-Stepišnik,** učiteljica v Apačah; **Josip Koleš,** učitelj v Beltinčih; **Amalija Rus-Vardjan,** učiteljica v Metliki; **Milica Nežič-Leščan,** učiteljica v Ptuj.

Listnica uredništva.

— **Iu Klub slušacev viš. ped. šole v Zagrebu.** V uredniškem predalu smo preiel dopis s tem podpisom. Ker ni bilo v pismu in ne na kuverti naslova in imena vročilca prosimo za ime prinašalca, ker toliko časa smatramo dopis za anonimni in ga ne moremo priobčiti.

POROČAJTE o vseh prireditvah in izvenučnem prosvetnem delu, ne za našajte se, da bodo poročali drugi. Poročila naj bodo kratka, točna in popolna.

Učit. Tov. javljam,